

Archeologisch vooronderzoek Kuurne – Bondgenotenlaan

Natasja Reyns, Marijke Derieuw en Jordi Bruggeman

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba 024

Aard onderzoek: Prospectie

Vergunningsnummer: 2010/455

Naam aanvrager: Natasja Reyns

Naam site: Kuurne, Bondgenotenlaan

Opdrachtgever: Hyboma nv, Wilgenlaan 39, B-8610 KORTEMARK

Opdrachtnemer: All-Archeo bvba, Barelveldweg 4, B-2880 BORNEM

Terreinwerk: Natasja Reyns en Marijke Derieuw

Administratief toezicht: Ruimte en Erfgoed West-Vlaanderen, Sam De Decker, Werkhuisstraat 9, B-8000 BRUGGE

Rapportage: All-Archeo bvba

Determinaties: drs. Jordi Bruggeman en dra. Natasja Reyns

All-Archeo bvba

Barelveldweg 4

B-2880 Bornem

info@all-archeo .be

0478 36 57 07

0498 15 84 40

© All-Archeo bvba, 2011

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek. De aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegde gezag, zijnde Ruimte en Erfgoed.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING.....	5
2 PROJECTGEGEVENS EN AFBAKENING ONDERZOEK.....	7
2.1 Afbakening studiegebied.....	7
2.2 Aard bedreiging.....	8
2.3 Onderzoeksopdracht	9
3 BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE.....	11
3.1 Landschappelijke context.....	11
3.1.1 Topografie.....	11
3.1.2 Hydrografie.....	11
3.1.3 Bodem.....	11
3.2 Beschrijving gekende waarden.....	12
3.2.1 Historische gegevens.....	12
3.2.2 Archeologische voorkennis.....	14
3.2.3 Inschatting intactheid archeologisch erfgoed en archeologische potentie.....	15
4 RESULTATEN TERREINONDERZOEK.....	17
4.1 Toegepaste methoden & technieken.....	17
4.2 Bodem.....	17
4.2.1 Opbouw.....	17
4.2.2 Gaafheid terrein	17
4.3 Archeologische vondsten.....	18
4.3.1 Steentijd.....	18
4.3.2 Metaaltijden.....	18
4.3.3 Middeleeuwen/nieuwe tijd.....	19
4.3.4 Wereldoorlog.....	19
4.4 Archeologische sporen.....	19
4.4.1 Bespreking sporen.....	19
4.4.2 Structuren.....	21
4.5 Afgebakende sites.....	22
4.6 Besluit.....	22
5 WAARDERING.....	23
6 ANALYSE VAN DE GEPLANDE SITUATIE: EFFECTEN.....	25
7 AANBEVELINGEN.....	27
7.1 Adviezen.....	27
8 BIBLIOGRAFIE.....	29
8.1 Websites.....	29
9 BIJLAGEN.....	31
9.1 Lijst van afkortingen.....	31
9.2 Glossarium.....	31
9.3 Archeologische periodes.....	31
9.4 Lijst van plannen en tekeningen.....	31

9.5 CD-rom.....	31
-----------------	----

1 Inleiding

Naar aanleiding van de geplande verkaveling door Hyboma nv, werd door Ruimte en Erfgoed, een prospectie met ingreep in de bodem, door middel van proefsleuven geadviseerd.

Deze opdracht werd op 8 december 2010 aan All-Archeo bvba toegewezen. Het terreinwerk liep van 24 tot en met 28 januari 2011, onder leiding van Natasja Reyns en met medewerking van Marijke Derieuw. De bedoeling van het onderzoek was om binnen het plangebied het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed te lokaliseren, te interpreteren en te waarderen, zodat een advies wordt uitgebracht over eventuele vervolgstappen met betrekking tot het archeologisch vrijgeven van het plangebied, of bepaalde zones hierbinnen en het definiëren van eventuele sites die in de toekomst volledig onderzocht dienen te worden alvorens die zones vrijgegeven kunnen worden.

De eindbeslissing over het vrijgeven van de gronden en/of archeologisch vervolgonderzoek ligt bij Ruimte en Erfgoed.

2 Projectgegevens en afbakening onderzoek

2.1 Afbakening studiegebied

Het projectgebied is gelegen in de provincie West-Vlaanderen, gemeente Kuurne, deelgemeente Kuurne (Fig. 1), perceel 381K3 (kadaster Kuurne, 1ste afdeling, sectie C). Het onderzoeksgebied beslaat een oppervlakte van circa 2,4 ha en is volgens het gewestplan gelegen in woonuitbreidingsgebieden (0105).

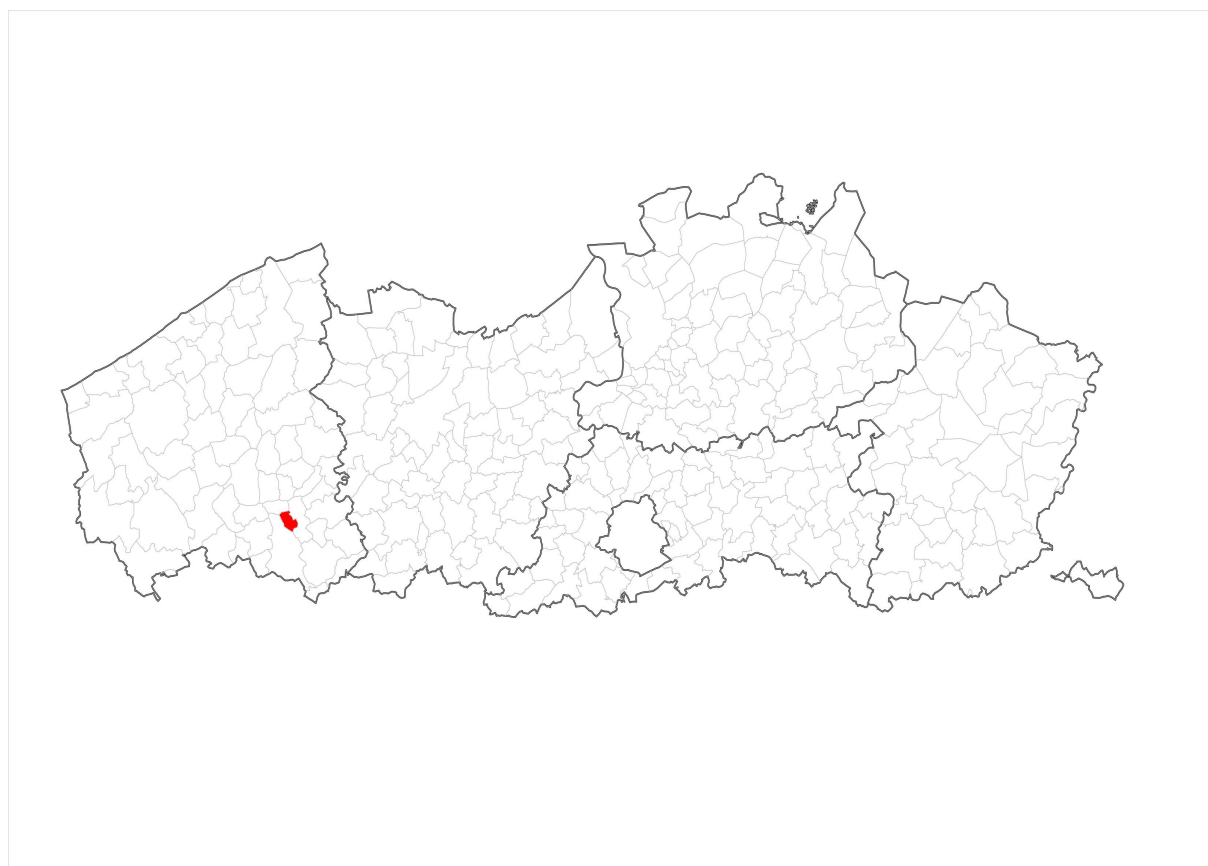

Fig. 1: Situeringsplan

- Administratieve gegevens met betrekking tot de locatie van het onderzoek:
  - Provincie: West-Vlaanderen
  - Locatie: Kuurne
  - Plaats: Bondgenotenlaan
  - Toponiem: Zonneveld
  - x/y Lambert 72-coördinaten:
    - 73146; 170838
    - 73062; 170957
    - 732249; 17071
    - 73324; 170962

Het projectgebied (Fig. 2) is gelegen ten zuidwesten van de dorpskern, aan de Bondgenotenlaan. Ten noordoosten ligt de Roterijstraat, ten noorden de Kortrijksestraat en ten zuidwesten de ring rond Kortrijk. Het terrein is momenteel in gebruik als grasland.

Fig. 2: Kleurenorthfoto met een situering van het onderzoeksgebied (maps.google.nl)

2.2 Aard bedreiging

Hybamo nv wenst het terrein te verkavelen (Fig. 3). Dit gaat gepaard met een verstoring van het archeologisch bodemarchief.

Fig. 3: Ontwerplan

2.3 Onderzoeksopdracht

De bedoeling van het onderzoek was het vaststellen van de eventuele aanwezige archeologische waarden en deze in relatie tot hun context te interpreteren en zo correct mogelijk te waarderen om de gevolgen van de geplande bodemingrepen te kunnen inschatten. Hieruit moet dan een advies voortvloeien met betrekking tot de volgende stappen, zijnde bijvoorbeeld het vrijgeven van de terreinen of de noodzaak van een eventueel vervolgonderzoek.

Een aantal vragen dienden in het bijzonder beantwoord te worden:

- zijn er sporen aanwezig?
- zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- hoe is de bewaringstoestand van de sporen (goed, gebioturbeerd, ...)?
- maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

3 Beschrijving referentiesituatie

3.1 Landschappelijke context

3.1.1 Topografie

Op de topografische kaart is het gebied gelegen op circa 15 m TAW (Fig. 4). Binnen het eigenlijke projectgebied is een klein hoogteverschil op te merken, waarbij het noordoosten van het terrein 30 tot 40 cm lager gelegen is dan de rest van het terrein.

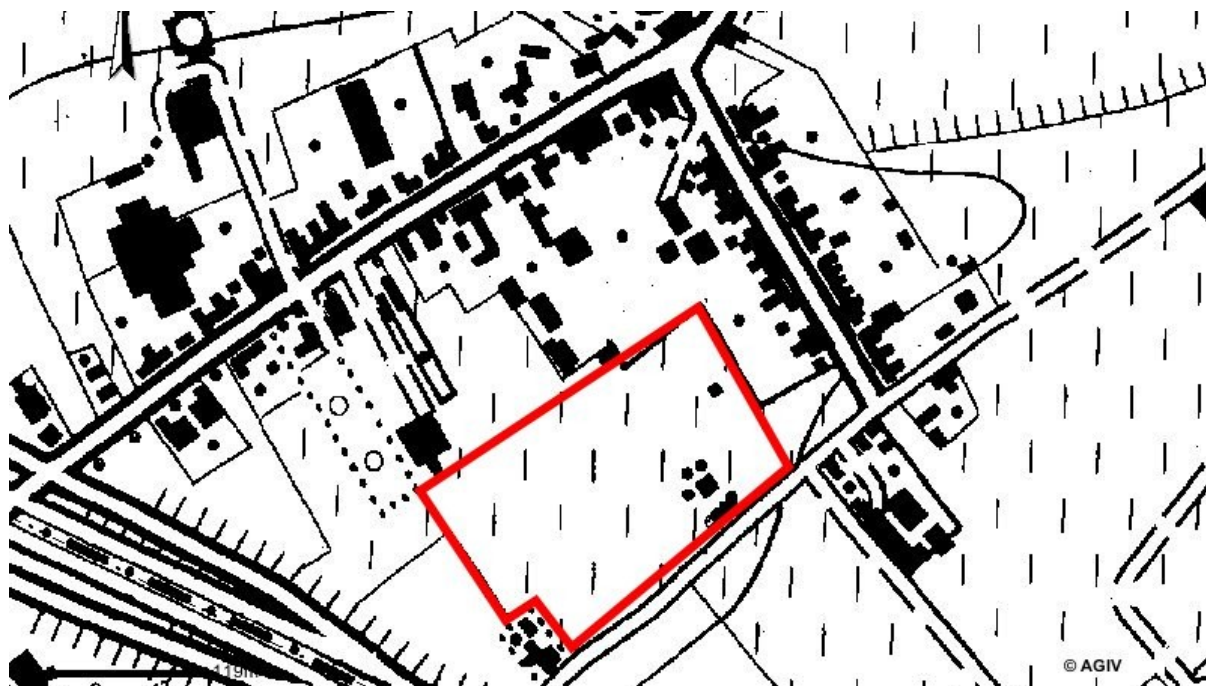

Fig. 4: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen>)

3.1.2 Hydrografie

Het onderzoeksgebied ligt in het Leiebekken en de subhydrografische zone van de Leie van monding Geluwsebeek (excl) tot monding Heulebeek (excl). De Leie loopt dan ook net ten zuiden en ten oosten van het onderzoeksgebied. Ten noorden bevindt zich de Heulebeek. Deze mondt ten noordoosten van het onderzoeksgebied uit in de Leie.

3.1.3 Bodem

De geologische ondergrond bestaat uit het Lid van Moen (KoMo), een formatie uit het Tertiair, gekenmerkt door grijze klei tot silt.

De bodem het projectgebied is op de bodemkaart voor het grootste deel weergegeven als een droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pbc). In het uiterste noordwesten is er een klein deel dat bestaat uit een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pcc). Volgens een boring uit 1972 die men in de buurt uitvoerde, bestaat de bovenste 2,30 m van de bodem uit bruin tot bruin geel grijs kleihoudend fijn zand met soms roestvlekken.¹

¹ <http://dov.vlaanderen.be>

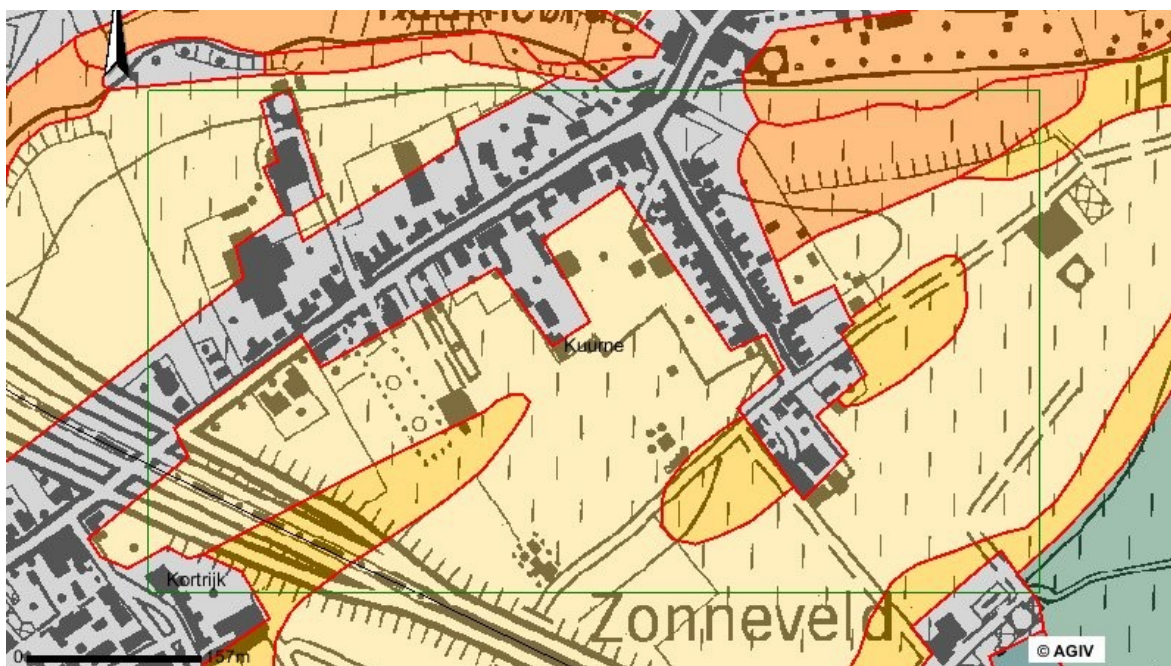

Fig. 5: Bodemkaart (<http://www.agiv.be>)

3.2 Beschrijving gekende waarden

3.2.1 Historische gegevens

De nederzetting "Cuerne" is vermoedelijk ontstaan in de 11de eeuw, wanneer op initiatief van de graaf van Vlaanderen op systematische wijze aan bosontginning werd gedaan. Algemeen wordt aangenomen dat Kuurne voor de ontginningsbeweging een aaneenschakeling is geweest van bossen en moerassen. Doorheen dit gebied lopen waarschijnlijk enkele heerwegen, waaronder een weg van Bavai over Doornik en Kortrijk naar Oudenburg. Een tweede verbindt Kortrijk met Brugge en Aardenburg.

Vanuit Harelbeke werd door de grafelijke *forestiers* steeds meer bos in akkergrond omgezet en werden nieuwe nederzettingen gesticht. Er ontstond een gesloten landschap waarin de individuele percelen door hagen en/of bomenrijen afgesloten zijn en waarin zich meestal grote solitaire hoeves bevinden. Vele van deze over het dorp verspreide hoeves zijn relatief grote boerderijen, die vermoedelijk een niet onbelangrijke rol hebben gespeeld in de ontginning van het landschap in de 11de tot 13de eeuw. Ze zijn vaak door een gracht omweld en bevinden zich dikwijls op een lichte ophoging.

Het economische leven bleef in de 19de eeuw beperkt tot de landbouw en de vlas- en linnenindustrie. De huisnijverheid nam een steeds belangrijkere plaats in als bijkomende inkomstenbron. Vanaf 1810 werd het vrij roten in de Leie door de Fransen toegelaten en werd massaal kwaliteitsvlas naar de Leiestreek gevoerd. Vanaf 1880 evolueerde de vlasvezelbereiding naar een klein industrieel bedrijf. Op het einde van deze eeuw beleefde de vlasindustrie in de Leiestreek een steeds grotere bloei. Kuurne ontwikkelde zich tot één van de belangrijkste vlasgemeenten in het Kortrijkse.

Ten gevolge van het toenemende verkeer werd tussen 1982 en 1984 de ring rond Kortrijk, die ook voor een verdere ontsluiting van Kuurne zorgt, aangelegd.²

² <http://inventaris.vioe.be/dibe/geheel/21676>

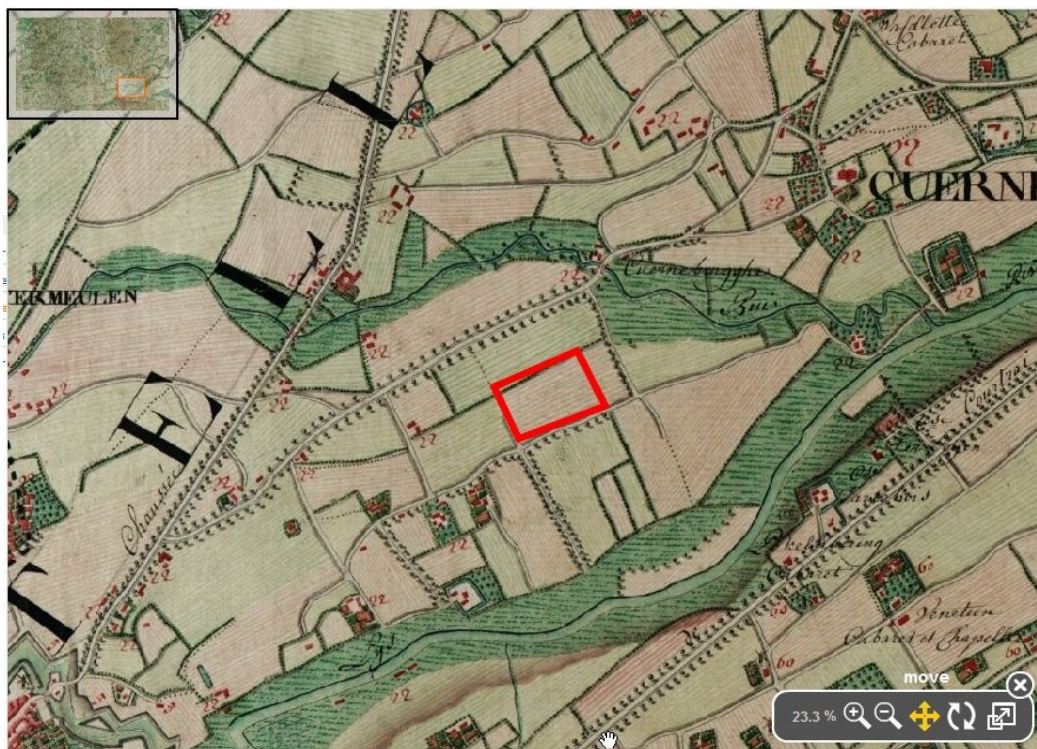

Fig. 6: Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (<http://www.ngi.be>)

Verder bestaat specifiek voor het onderzoeksgebied ook kaartmateriaal. Op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778) (Fig. 6) is de locatie ter hoogte van het onderzoeksgebied zichtbaar als landbouwgebied. De huidige Roterijstraat staat afgebeeld als voetweg.

Ook op de Atlas der Buurtwegen uit circa 1841 kan gezien worden dat er geen bewoning aanwezig is in de onderzoekszone (Fig. 7).

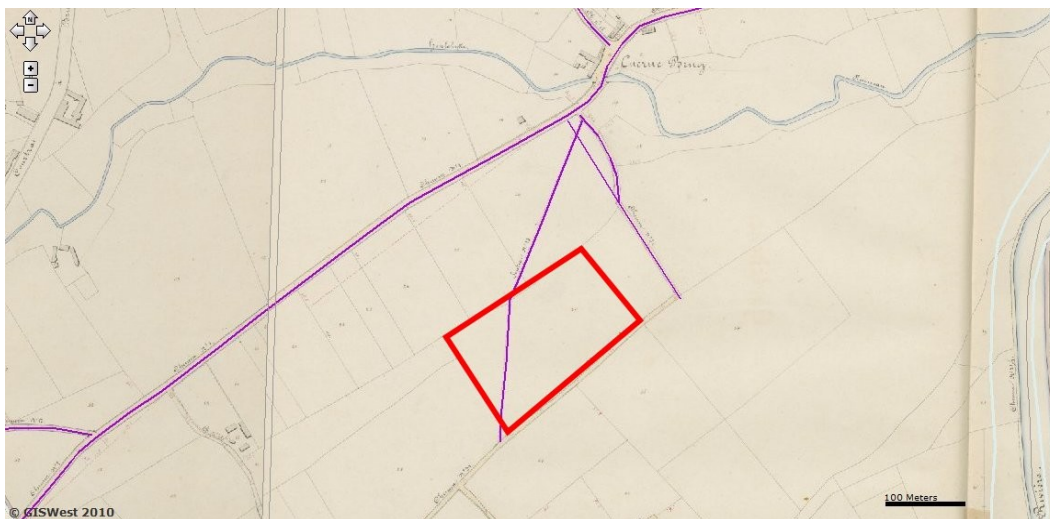

Fig. 7: Atlas van de Buurtwegen (http://www.giswest.be/artman/publish/cat_index_106.html)

Tot slot is ook nog het bouwkundig erfgoed als bron te gebruiken. In de buurt zijn er verschillende restanten van de vlasnijverheid uit de 20ste eeuw te vinden. Zo is ten zuidoosten

van het onderzoeksgebied de Roterij Sabbe gelegen, een vlasbedrijf uit 1930,³ en ook aan de Roterijstraat bevindt zich een vlasserswoning die dateert uit het interbellum.⁴

3.2.2 Archeologische voorkennis

De oudste sporen van menselijke nederzettingen dateren uit de steentijd. Verspreid in de gemeente werden op een aantal plaatsen vuurstenen vondsten gedaan, onder meer aan de Heulebeek en op het gehucht 'De Kouter'. Ook op de vlakke kouters in het noorden van de gemeente werd een vindplaats gelokaliseerd, evenals aan de Hulstsestraat en aan de Koning Boudewijnstraat.

Romeinse vondsten wijzen erop dat de ruime regio rond Kortrijk vrij intensief bewoond was. Op het grondgebied van de gemeente zijn vier Romeinse vindplaatsen bekend. Verschillende van vondsten zoals een waterput, brandgraven, houten wijntonnen en aardewerk wijzen op menselijke bewoning. Tijdens de bouw van het shoppingcentrum langs de Ring werden in 1972 nog twee brandgraven ontdekt en pp een akker langs de Leie werd in 1965 een denarius van keizer Trajanus (98-117 na Chr.) gevonden.⁵

Fig. 8: CAI (<http://geo.vlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai>)

In de buurt van het projectgebied zijn volgens de Centraal Archeologische Inventaris specifiek de volgende gekende archeologische waarden aanwezig:

- CAI 74973: site met walgracht.
- CAI 74971: site met walgracht uit de late middeleeuwen.
- CAI 74574: Goed Harlembou. Centrum van de voormalige heerlijkheid Harlembou, voor het eerst vermeld in de 14de eeuw. Thans een goed bewaarde hoevesite met roterij en zwingelarij, gelegen tussen de Kortrijksesteenweg en de oude en de nieuwe Leiearm. Rond het midden van de 17de eeuw werd de hoeve ernstig beschadigd door het

³ <http://inventaris.vioe.be/dibe/relict/89710>

⁴ <http://inventaris.vioe.be/dibe/relict/89887>

⁵ <http://inventaris.vioe.be/dibe/geheel/21676>

oorlogsgeweld. De locatie is tevens weergegeven op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van Graaf de Ferraris (1770-1778). In de eerste helft van de 20ste eeuw onderging de site ingrijpende veranderingen. In 1939 werd ten westen van het erf een roterij opgetrokken en werd de motte genivelleerd en de omwallingen gedempt.

- CAI 76588: aanduiding van de vondst van lithisch materiaal, meer bepaald een retouchoir.

De gekende archeologische waarden uit de nabije omgeving van het onderzoeksgebied zijn in hoofdzaak te dateren in de steentijd en in de late middeleeuwen.

3.2.3 Inschatting intactheid archeologisch erfgoed en archeologische potentie

De omgeving van het projectgebied toont verschillende gekende archeologische waarden. Deze zijn voornamelijk te dateren in de steentijd en de late middeleeuwen. In de omgeving bevinden zich tot slot nog enkele restanten van vlasnijverheid. De locatie van het onderzoeksgebied is, afgaande op cartografisch materiaal, lange tijd landbouwgebied geweest. Op basis van het bureauonderzoek kon de intactheid van het archeologisch erfgoed moeilijk ingeschat worden.

4 Resultaten terreinonderzoek

4.1 Toegepaste methoden & technieken

De totale af te graven oppervlakte bedroeg minstens 12% van het te prospecteren terrein, respectievelijk 10% door middel van proefsleuven en 2% door middel van kijkvensters en/of dwarsseuven. De bovengrond werd verwijderd tot op het archeologisch leesbare niveau, bepaald door de leidinggevende archeoloog.

Alle sporen, werkputten en profielen werden fotografisch vastgelegd. De profielen werden zo gekozen dat een overzicht verkregen werd van de bodemopbouw van het volledige onderzoeksgebied en werden aangelegd per werkput en verder ook om de 50 m. Daarnaast werden alle hoofdmeetpunten, proefsleuven, vlakken, profielen, sporen en aanlegvondsten topografisch ingemeten.

Het projectgebied omvat een oppervlakte van circa 2,3 ha (of 23020 m²). Het onderzoek geeft volgende getallen als resultaat:

- Onderzoekbare zone: 23020 m²
  - Te onderzoeken zone
    - Proefsleuven = 10 % of 2300 m²
    - Kijkvenster en dwarsseuven = 2% of 460 m²
- Onderzochte oppervlakte
  - Aantal aangelegde proefsleuven: 11
    - Onderzochte oppervlakte: 2620 m²
  - Aantal aangelegde kijkvensters: 3
    - Onderzochte oppervlakte: 590 m²

Tot slot kan nog vermeld worden dat er geen verstoorde zones aangetroffen werden tijdens het onderzoek.

4.2 Bodem

Over het merendeel van het onderzoeksgebied bevindt het aangetroffen archeologisch niveau zich op circa 65 cm onder het maaiveld, tussen 14,60 en 15,45 m TAW. De leesbaarheid van de bodem was goed.

4.2.1 Opbouw

Ter hoogte van het onderzoeksgebied bestaat het bodemprofiel uit een donkerbruine A-horizont, met een dikte van 30 tot 45 cm. Deze is gelegen op een bruine B-horizont met een dikte van 20 tot 50 cm, die zich op zijn beurt bevindt op de lichtbruine C-horizont (Fig. 9). De aanwezigheid van de B-horizont kon over het hele terrein vastgesteld worden, maar de dikte ervan neemt in het zuiden van het terrein enigszins af.

4.2.2 Gaafheid terrein

Over het grootste deel van het terrein lijkt het bodemarchief eerder goed bewaard. Er kon geen nivellering van het terrein vastgesteld worden en er dient tevens vermeld te worden dat tijdens het terreinonderzoek geen verstoorde zones aangetroffen werden.

Fig. 9: WP3 PR1

4.3 Archeologische vondsten

Tijdens het archeologisch onderzoek werden in totaal drie vondsten aangetroffen, waarvan één uit een geregistreerd spoor.

Categorie	Subcategorie	Steentijd	Metaaltijden	Middeleeuwen/ nieuwe tijd	Totaal
Aardewerk	Vaatwerk		1	1	2
Steen	Silex	1			1
TOTAAL		1	1	1	3

De grootste categorie is het aardewerk. Verder is ook een fragment steen aangetroffen.

4.3.1 Steentijd

De enige vondst die in de steentijd gedateerd kan worden, is een fragment silex dat aangetroffen werd bij de aanleg van het vlak in werkput 4 (WP4AV1) (Fig. 10). Het fragment kan gedetermineerd worden als een afslag met een restant van schors. Er waren verder geen retouches of andere aanwijzingen op te merken die aangeven dat het zou gaan om een zogenaamd werktuig.

Fig. 10: WP4AV1

4.3.2 Metaaltijden

De vondst die aan de metaaltijden toegeschreven kan worden, is een wandfragment handgevormd aardewerk dat aangetroffen werd in een greppel, WP4S2. De oriëntatie van de greppel en de ligging nabij een perceelsgrens doen echter vermoeden dat de greppel van recente oorsprong is (zie verder) en dat het fragment aardewerk zich bijgevolg in secundaire context bevindt.

4.3.3 Middeleeuwen/nieuwe tijd

De vondst uit de middeleeuwen tot nieuwe tijd is een wandfragment rood aardewerk dat aan de buitenzijde geglaazuurd is. Dit fragment werd eveneens ingezameld tijdens de aanleg van het vlak, maar dan in werkput 3 (WP3AV1).

4.3.4 Wereldoorlog

Tijdens het onderzoek werd in werkput 4 gestoten op een explosief (Fig. 11). Hiervoor werd de lokale politie gecontacteerd, die op hun beurt DOVO op de hoogte gebracht hebben.

Fig. 11: Explosief aangetroffen in werkput 4

4.4 Archeologische sporen

In totaal werden 24 sporen geregistreerd, waarvan 22 antropogeen en 2 natuurlijk van aard zijn.

Greppels	Kuilen	Paalsporen	Drainagebuizen
11	4	5	2

De meeste sporen van antropogene oorsprong zijn greppels. Verder werd nog de aanwezigheid van kuilen, paalsporen en drainagebuizen vastgesteld.

De sporen werden verspreid over het terrein aangetroffen, maar zijn in hoofdzaak aanwezig in het oostelijke deel van het terrein.

4.4.1 Bespreking sporen

Greppels

Verspreid over het onderzoeksterrein kon de aanwezigheid van verscheidene greppels/grachten vastgesteld worden.

De greppels kunnen onderverdeeld worden op basis van hun uitzicht.

Fig. 12: WP6S1

Een eerste groep heeft een homogene lichtbruine vulling en wordt gekenmerkt door een vage aflijning. De oriëntatie van de sporen uit deze groep is noordoost-zuidwest of staat haaks hierop en is noordwest-zuidoost. Het gaat om sporen WP1S1, WP1S3 en WP6S1 (Fig. 12).

De tweede groep heeft eveneens een homogene vulling, maar deze is donkerder dan die van de voorgaande groep en is bruin tot grijs te noemen (Fig. 13). Hier was de aflijning van de sporen duidelijker. De oriëntatie van de sporen uit deze groep is noordwest-zuidoost.

Kuilen

WP3S1 en WP3S2 (Fig. 14) zijn twee kuilen die niet ver van elkaar aangetroffen zijn en die een gelijkaardig uitzicht hebben. Ze hebben een bruingrijze homogene vulling en vertonen een duidelijke aflijning.

Fig. 13: WP5S1

Een volgende kuil is WP4S1 (Fig. 15). Deze heeft een bruinrode gevlekte vulling, een duidelijke aflijning, bevatte enkele roestbrokjes en bleek na couperen slechts 4 cm diep bewaard te zijn.

Een laatste kuil is WP7S1. Dit spoor heeft een homogene gele vulling en eveneens een duidelijke aflijning.

Fig. 14: WP3S2

Fig. 15: WP4S1

De kuilen werden dus uitsluitend in het oostelijke deel van het terrein aangetroffen. Op basis van het uitzicht van de aangetroffen kuilen en de duidelijke aflijning, lijken de kuilen een eerder recente datering te hebben.

Paalsporen

De aangetroffen paalsporen hebben een ronde (Fig. 16) of rechthoekige (Fig. 17) vorm. De vulling is donker bruingrijs en gevlekt te noemen en hebben een duidelijke aflijning. Ze werden in tegenstelling tot de kuilen, in hoofdzaak in het westelijke deel van het terrein aangetroffen.

Fig. 16: WP2S5

Fig. 17: WP4S3

Drainagebuizen

Tot slot werden nog twee drainagebuizen aangetroffen voor afvoer van water, uitgevoerd in aardewerk. Het gaat om WP1S4 en WP2S4 (Fig. 18). Beide hebben een oost-west oriëntatie.

Fig. 18: WP2S4

4.4.2 Structuren

Na onderzoek en interpretatie van de hiervoor besproken sporen, kon vastgesteld worden dat een aantal sporen deel uitmaken van een structuur.

Greppels

Structuur	Sporen	Oriëntatie	Datering
G1	WP1S2, WP2S3, WP5S1(?)	NW-ZO	Nieuwste tijd
G2	WP3S5, WP4S2	NW-ZO	Nieuwste tijd

Bij de greppels konden twee structuren vastgesteld worden. Het gaat om greppels met eenzelfde noordwest-zuidoost oriëntatie, die aansluiten bij de voormalige perceelsgrenzen. Ondanks de vondst van een fragment handgevormd aardewerk in WP4S2, lijken beide structuren eerder te dateren in de nieuwste tijd en kunnen ze beschouwd worden als voormalige perceelsgreppels.

Paalsporen

Hoewel uit de aangetroffen paalsporen niet meteen een structuur kan afgeleid worden, valt wel op dat de paalsporen telkens te situeren zijn in de buurt van voormalige afsluitingen. Hoogst waarschijnlijk zijn ze te beschouwen als onderdelen van deze afsluitingen en hebben ze een recente datering. Dit wordt tevens aangegeven door de duidelijke aflijning van de paalsporen, die ook reeds opgemerkt werd (zie hoger).

4.5 Afgebakende sites

Uit onderzoek van de aanwezige sporen en structuren die hieruit afgeleid konden worden, is niet gekomen tot de afbakening van een site.

4.6 Besluit

Op het terrein werden verscheidene sporen aangetroffen. Het gaat om greppels, kuilen, paalsporen en drainagebuizen, waarbij de greppels overheersen.

Uit de aanwezige sporen konden nog twee greppelstructuren afgeleid worden, die wellicht dateren uit de nieuwste tijd en te beschouwen zijn als perceelsgreppels. De aangetroffen paalsporen lijken dan weer aan te sluiten bij voormalige afsluitingen die op het terrein aanwezig waren. Bijgevolg kunnen zij tevens in de nieuwste tijd gedateerd worden.

Uit een verdere analyse van de aanwezige sporen en structuren, kon niet de aanwezigheid van een site vastgesteld worden.

5 Waardering

De aanwezige sporen en structuren kunnen gedateerd worden in de nieuwe of nieuwste tijd.

Beleving

De belevingswaarde in functie van schoonheid en herinneringswaarde is niet van toepassing aangezien de aangetroffen archeologische resten niet meer zichtbaar zijn aan het oppervlak en ook niet herinnerd worden door mensen uit de omgeving.

Fysieke kwaliteit

- Gaafheid
  - De gaafheid van het terrein is goed te noemen. Er kon geen nivellering van het terrein vastgesteld worden noch werden verstoorde zones aangetroffen.
- Conservering
  - Gezien de eerder droge eigenschappen van de bodem, lijkt een bewaring van organisch materiaal weinig waarschijnlijk.

Inhoudelijke kwaliteit

De grachtstructuren lijken van inhoudelijke kwaliteit eerder beperkt op archeologisch vlak. Hun belangrijkste informatiewaarde is hun functie als perceelsgrenzen en hun informatieve waarde lijkt dan ook vooral te liggen op historisch-ecologisch vlak. Ook de aanwezigheid van de overige sporen heeft een beperkte inhoudelijke kwaliteit.

Het archeologisch onderzoek van het terrein heeft echter wel een inhoudelijke kwaliteit in de zin dat het informatie bijdraagt aan de landschapsarcheologie en verder ook aan een holistische 'culturele biografie' van het landschap. Dit is interessant om de aard, verspreiding en 'kwaliteit' van het archeologisch erfgoed te kunnen inschatten.⁶

---

⁶ http://www.onderzoeksbalans.be/onderzoeksbalans/archeologie/methoden_en_technieken/terreinevaluatie/inleiding

6 Analyse van de geplande situatie: effecten

Door middel van een analyse van de geplande situatie wordt onderzocht op welke wijze en in welke mate de effecten, zijnde de geplande ingreep in de bodem, de aanwezige archeologische waarden zal beïnvloeden. Dit maakt mogelijk om voor de verschillende effecten, adviezen op te stellen.

Fysieke aantasting van archeologische waarden

De aanleg van de verkaveling noodzaakt een aantal bodemingrepen die tot op zekere diepte het bodemarchief volledig zullen vergraven.

Aantasting ensemblewaarde van archeologische waarden

De ensemblewaarde van de archeologische waarden is vrij goed bewaard. De geplande bodemingreep zal dus de ensemblewaarde sterk aantasten.

Degradatie van archeologische waarden

De kans op bewaring van organisch materiaal is doorgaans beperkt.

Deformatie van archeologische waarden

Als gevolg van de druk uitgeoefend door de in te planten gebouwen, zal ook een deel van de onderliggende bodem die niet onmiddellijk fysiek aangetast is, gecompacteerd worden. Ook de zware werfmachines zullen de bodem enigszins verstoren in de zones die niet onmiddellijk fysiek worden aangetast.

7 Aanbevelingen

7.1 Adviezen

Op basis van de waardering van de aangetroffen archeologische resten en analyse van het geplande grondverzet, worden voor het onderzoeksgebied de volgende opties overwogen:

Door middel van het uitgevoerde vooronderzoek werden de verschillende archeologische waarden in voldoende mate in kaart gebracht en geïnterpreteerd. Hierbij werd voornamelijk de historische percelering gekarteerd, maar werden geen sites afgebakend. Verder archeologisch onderzoek hiervan lijkt dan ook weinig zinvol.

8 Bibliografie

8.1 Websites

Agentschap voor geografische informatie Vlaanderen (2010)

<http://geo-vlaanderen.agiv.be/>

Centraal Archeologische Inventaris (2010)

<http://cai.erfgoed.net/cai/index.php>

Databank ondergrond Vlaanderen (2010)

<http://dov.vlaanderen.be>

Nationaal geografisch instituut (2010)

<http://www.ngi.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2010)

Vlaams instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE)

<http://www.onderzoeksbalans.be>

9 Bijlagen

9.1 Lijst van afkortingen

CAI	Centrale Archeologische Inventaris
TAW	Tweede Algemene Waterpassing

9.2 Glossarium

Ex situ	Tegenovergestelde van in situ.
Hydrografie	Beschrijving van de fysische eigenschappen van waterlichamen en het aangrenzende land.
In situ	Term gebruikt voor de aanduiding van archeologische resten die in dezelfde toestand worden teruggevonden als ze in het verleden door de mens zijn achtergelaten.
Off-site	Sporen die niet onmiddellijk aan een site kunnen toegewezen worden.
Onderzoeksgebied	Deel van het plangebied dat onderworpen is aan een archeologisch (voor)onderzoek.
Plangebied	Het terrein waarop een bodemverstorende activiteit wordt gepland of uitgevoerd.

9.3 Archeologische periodes

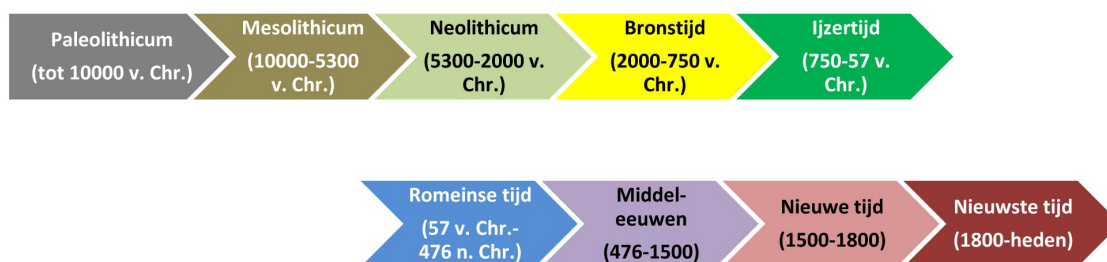

Fig. 19: Archeologische periodes

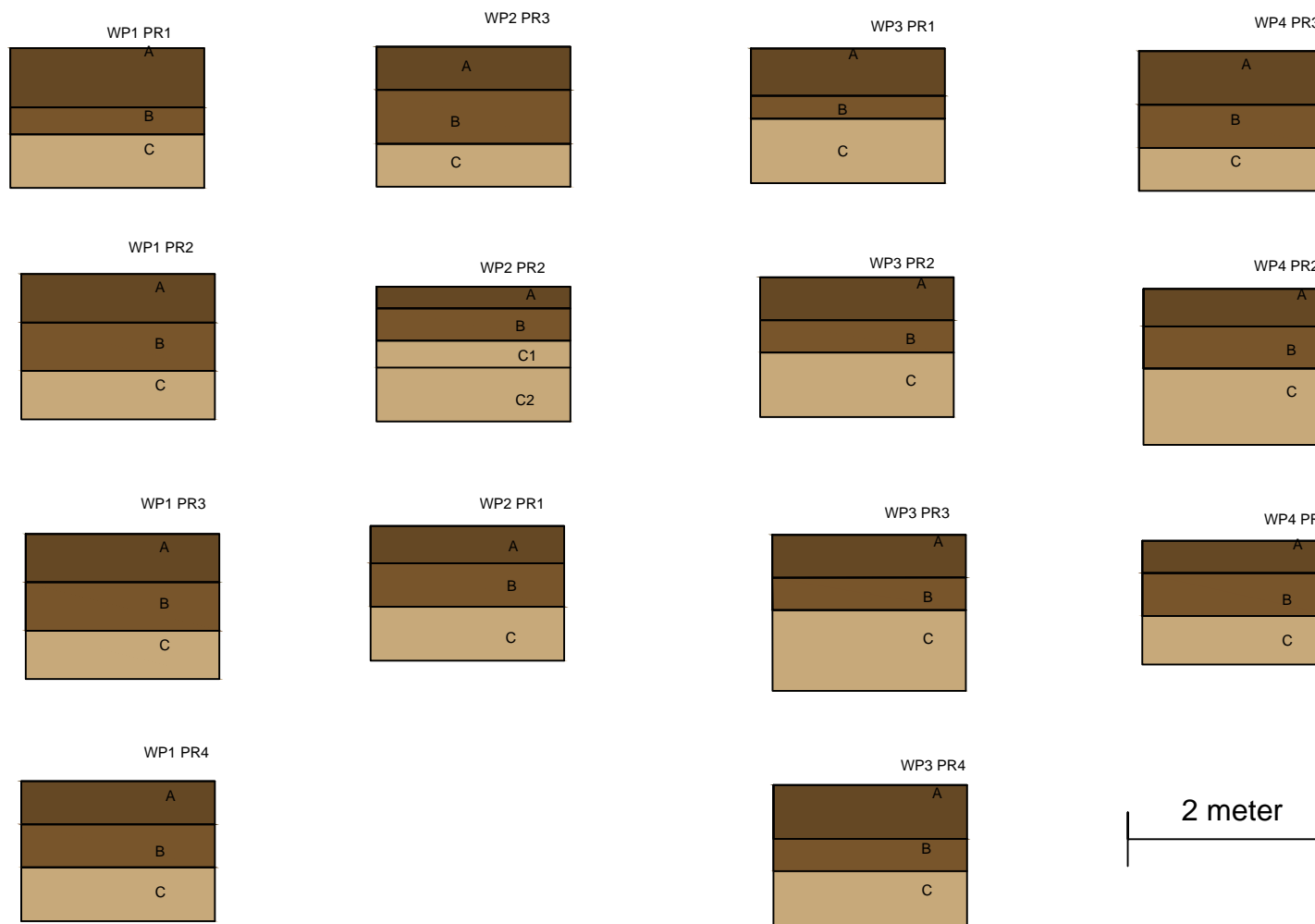
9.4 Lijst van plannen en tekeningen

Plan 1: Overzichtsplaan
 Tekeningen: Profiel- en coupetekeningen

9.5 CD-rom

Inventarislijsten van het gerecupereerde vondstenmateriaal, van de sporen met beschrijving, van alle tekeningen en van alle foto's zijn digitaal beschikbaar. Dit is tevens het geval voor het dagboek, de foto's, de plannen en tekeningen.

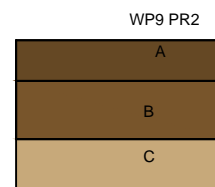
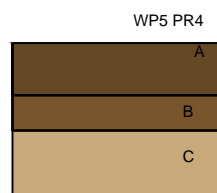
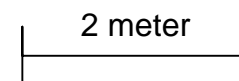
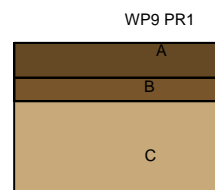
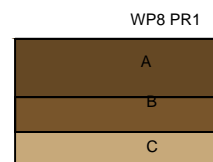
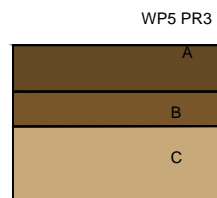
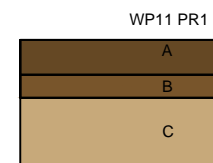
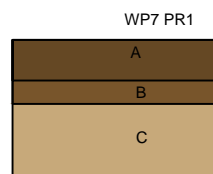
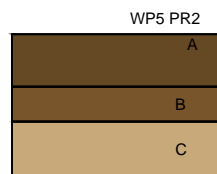
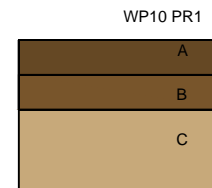
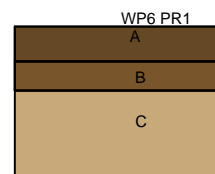
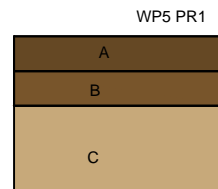

Archeologisch vooronderzoek Kuurne - Bondgenotenlaan

Formaat: A4

ID: Profiel- en coupetekeningen 1

Archeologisch vooronderzoek Kuurne - Bondgenotenlaan

Formaat: A4

ID: Profiel- en coupetekeningen 2